

שיעור בענין

ברכת המצה בשבת איסרו חג

מאת מורנו

הגאון רבי אלעזר זאב רו שליט"א

רבה של תל ציון, ראש ישיבת פלא יועץ

בעל שו"ת "מציון אורה" ושא"ס

יו"ל ע"י מכון "מתן תורה"

ערב פסח תשע"ב

- קובץ ה' -

יוצא לאור על ידי

וישיבת פלא יועץ

כל הזכויות שמורות
למוסדות "מתן תורה" (ע"ר)
ת.ד. 57124 ירושלים

www.MatanTorah.org

דוא"ל: matantor@gmail.com

בכל עניני ספרי מורנו הרב שליט"א לפנות להנ"ל

שאלות ניתן להפנות לכתובת הדואר הנ"ל
או דרך הנהלת המכון בדוא"ל: matantor@gmail.com

לתיאום שיעורים ברחבי הארץ: 02-970-9118 בשעות הערב

נדפס בדפוס הדר - 02-538-5575

ברכת המצה בשבת איסרו חג

שאלה: מה מברכין על ה"מצה" במוצאי חג הפסח, ברכת "בורא מיני מזונות" וברכה מעין שלש. או "המוציא" וברכת המזון. כי הרי אין עדיין לחם. ומה הדין אם יוכל להשיג לחם.

ברכת ה"מצה" בכל השנה תלוי במנהגים

תשובה: א. מנהג בני ספרד בכל השנה נמי, שאין מברכין על ה"מצה" הנכססת אלא ברכת "בורא מיני מזונות", וכאשר כתב החיד"א בספר מחזיק ברכה (סימן קנח אות ה) וז"ל: "דרוב המון העם קודם פסח אוכלין מצה ומברכין בורא מיני מזונות ומעין שלש". וכן כתב הג"ר אלעזר בן טובו בספר פקודת אלעזר (סימן קנח דכ"ג ע"ד) בזה"ל: אלא שכתבתי שלענ"ד שהוא סמך למה ש"נהגו העולם" מכמה שנים, המון העם וכמה מתלמידי חכמים שאוכלים הרגא"ף קודם פסח בתורת כסנין בברכת בורא מיני מזונות ומעין שלש, ולאחר הפסח ג"כ כן הוא "מנהג רוב העם" בצנעא ובפרהסיא. בפרט כשיש איזה שבוע הבן סמוך לחג הפסח, מוציאים במקום כסנין, וכמו שהעיד המחזיק ברכה. עכ"ל. וע"ע בספר שדי חמד (אסיפת דינים מערכת ברכות סימן א אות י). וכ"כ בספר נתיבי עם (סימן קסח): "המנהג הפשוט עכשיו אצל הספרדים לברך במ"מ, מכיון שכוססין אותם ואין אדם שקובע סעודתו עליהם, שנאכלים רק עראי, זולת לחולים שהרופא מזהירם שלא לאכול לחם כי אם מצות". עכ"ל. וכמו שכל זה כשאינו אוכל אלא מעט אבל אם אוכל שיעור "קביעות סעודה" היינו כמאתים ועשר גרם, צריך נטילה, והמוציא וברהמ"ז. ויש משערים לפי ה"נפח" ואז במעט מצות, כמו שנים ושלושה מצות, נכנסים כבר לספק שיעור הנ"ל. [עיין בירחון התורני 'אור תורה' (טבת תשמ"ה סימן לט) תשובת הגר"ש משאש. ושם (סימן מ) הערת הג"ר מאיר מאזוז שליט"א. וכן בירחון הנז' (ניסן תשנ"ו סימן עא). ובספר ברכת ה' (ח"ב עמוד רטז). ובשו"ת מנחת פאר (ח"א סימן יט), ועיין מ"ש בני הרה"ג רבי פנחס רז נר"ו בספרו החדש "סימן ברכה" (סימן א)]. אך מנהג בני אשכנז לברך עליו המוציא וברכת המזון ודינו כדין פת. וז"ל הגרע"י שליט"א במסקנתו בשו"ת יחזה דעת (ח"ג סוף סימן יב): הספרדים ועדות המזרח נוהגים לברך על המצה לאחר הפסח בורא מיני מזונות

ומעין שלש ויש להם על מה שיסמוכו. וחסידיים מעשה נוהגים לאכול המצה בתוך סעודה של פת גמור, או ש"קובעים סעודתם" על המצה, ואז מברכים המוציא וברכת המזון, וצריכין נטילת ידיים. ומנהג האשכנזים לברך על המצה המוציא וברכת המזון. וחולה שאינו אוכל פת אלא מצה, מברך עליה המוציא וברכת המזון. עכ"ל. וכן העיד הג"ר מאיר ועקנין אב"ד דעיה"ק טבריה בשו"ת ויאמר מאיר (ח"ב סימן ט): "עיני ראו ולא זר, שכמעט כל הרבנים הזקנים שבימי מברכין בורא מיני מזונות ואין פוצה פה".

פת הנכססת (צנימים) ברכתה "בורא מיני מזונות"

ואם כן לפי המנהג דידן אזי מיד "בצאת החג" יחזור לדינו ויברך מזונות. ואע"פ שעדיין אין לחם חמץ בשוק, או שלרוב האנשים אין לחם בביתם עד יום המחרת בבוקר. אעפ"כ הרי לא נשתנה הדין משאר ימי השנה. שהרי מה טעמם של מנהג ספרד לברך על המצה בכל השנה במ"מ, כי פסק מרן השו"ע (סימן קסח ס"ו) ש"פת הבאה בכנסין" ברכתה מזונות, ואחד מן הפירושים שהביא השו"ע (שם) הוא: "פת בין מתובלת בין שאינה מתובלת, שעושים אותם 'כעכים יבשים' וכוססין אותם, והם הנקראים בישקוניש". א"כ בשלמא בפסח, "זה הוא לחמנו", אבל כשאינו ימי פסח, שוב קאי אעיקר דינא וברכתו "בורא מיני מזונות". וכל שכן כאשר יש בהישג ידו לקנות לחם מיד בליל מוצאי החג, שאז חזרנו לעיקר הדין והמנהג, לברך "בורא מיני מזונות".

הפרש בין הזמנים. ודינו ל'חולה'. ו'בטלה דעתו אצל כל אדם'

ב. ואולם היה צד לומר לכאורה, דבשלמא במשך כל השנה אין לברך על המצה הנכססת אלא ברכת מזונות, כי "אינו לחמנו". אך במוצאי החג כאשר אין לו לחם בפועל עד למחרת, א"כ עדיין "זה לחמנו", וכמו בחג הפסח זה לחמנו, כמו כן במוצאי החג, כאשר עדיין אנחנו לא נאכל רק מצה כי לחם אין, ואז ברכתו המוציא ובהמ"ז. ואפילו אם יחזר במוצאי החג אחר לחם, ויוכל למוצאו, או יוכל להכין ע"י קמח אשר בביתו. מ"מ כל זמן ש'זה לחמנו', אז נברך עליו המוציא וברכת המזון. אפס, כי מדברי האחרונים שנביא להלן נראה, שרק "תוך פסח" נחשב ללחמנו ולא אח"כ. ולכאורה אפילו מי שמחמת בריאותו אסור לו לאכול לחם רגיל ואוכל מצה זו הנכססת, י"ל דלא איכפת לן בהכי, ולא ישתנה דינו והוא גם הוא יברך "בורא מיני מזונות", כי הלא "כעכים יבשים" דינו פסוק בשו"ע כפת הבאה בכיסנין כנ"ל. ומה שהוא עושה ונוהג מכל סיבה שהיא, י"ל "בטלה דעתו אצל כל אדם" וכמו שמצינו

בהדיא בגמרא (ברכות לה:) דיין מסעד סעיד. ואמרינן: "אי הכי נברך עליה שלש ברכות". ומשני "לא קבע אינשי סעודתייהו עלויה". אמר ליה רב נחמן בר יצחק לרבא אי קבע סעודתיה מאי, א"ל לכשיבא אליהו ויאמר אי הויא קביעותא, השתא מיהא בטלה דעתו אצל כל אדם!. הרי לנו דכל שאין קובעים עליו, לא משגחין ביה. וה"נ דכוותא. ואין לחלק בין סתם אדם הנוהג כן, לבין מי שנוהג מחמת חוליו, כי סוף סוף "עלמא, לא קבעי סעודתייהו". וע' בתוספות בשבת (דף צב: ד"ה ואת"ל). ועכ"פ בשו"ת יחזה דעת ח"ב (סימן יב) פסק דהחולה שאסור לאכול לחם ומאכלו מצה, מברך עליו המוציא ובהמ"ז. וכ"כ בספר נתיבי עם (סימן קסח).

בפסח בלבד ה'מצה' היא 'לחמנו'

ונהדר אנפין, שמדברי האחרונים נראה, דרק בפסח ה"מצה" נחשבת ללחם חוקינו. כי זה לשון מהר"א הלוי בעל גינת ורדים בספרו גן המלך (סימן סד): מצה שעושין בפסח, מדינא היה ראוי לדונה כפת כסנין לברך עליה במ"מ כיון שהיא יבשה נקודים וכוססין. אמנם להיות מצה זו "לחמו של חג הפסח", מברכין עליה "המוציא". ומ"מ אם טיגנה בשמן מברך עליה בורא מיני מזונות, משום דהבו דלא לוסקיף עלה, ודיינו לתת לה דין "פת" כשהיא עדיין בעיניה בלא שום שינוי, דאז היא "לחמו של פסח". עכ"ל. הרי דלדידיה ה"זמן" גרמא ליה "ברכה", והיינו רק ב"חג הפסח". וגם החיד"א בספרו מחזיק ברכה (סימן קנח אות ה) כתב סגנון כזה. ששם הביא דברי מה"ר חיים בנבנשתי בספרו 'שיירי כנסת הגדולה' (הגהות ב"י סימן קנח אות א) דדעתו ד"מצה, יש לברך עליה המוציא". וגם דברי הרב בית דוד (מסלוניקי סימן ע) שהחזיק הוראה זו מתרי טעמי: חדא, דלא דמי לביסקוגו'ש (המוזכר בסימן קסח). משא"כ המצות אינן משהים אותם אלא שיעור אפיינתם. "ועוד, שהיה למצה זו בפסח דין פת". והחיד"א העיר על הטעם השני שהיה 'פת' בחג הפסח: "יש לדחות דאימא תמיד נעשו על דעת כסנין, ובפסח קובע סעודה ומברך המוציא ובהמ"ז כדין פת הבאה בכסנין דכשקובע עליו דינו כפת גמור". עכ"ל. ותוכן כונתו יש לפרש בשתי דרכים: דבפסח "קובע" היינו שאוכל שיעור "קביעות סעודה" (היינו כדי אכילת פרס שהוא ארבע ביצים לרש"י. וג' ביצים לרמב"ם, כפי מ"ש בשו"ע סימן שסח וסימן תט. וע' גן המלך סימן לו, ובספרי הקטן 'אור שבעת הימים' ח"א סימן ד וסימן ח הערה 10). אך יותר נראה לפרש שהכונה שבפסח, אפילו "מעט" נחשב לקביעות. ושו"ר שפלפלו בכונותיו, כמ"ש בשו"ת יחזה דעת ח"ב (סימן יב בהערה), ובספר ברכת ה' (ח"ב עמוד קצב). ע"ש. עכ"פ מתבאר מדברי החיד"א ע"ה ש"זמנו של פסח" הוא הקובע ולא "האדם". כי פת זו היא ע"ד "כסנין". ומעתה חזרנו לומר דב"מוציא פסח" מיד חזר דינו להיות

ברכתו "בורא מיני מזונות", הגם שלפני איזה שעות בשביעי בחג, בירך עליו המוציא. כי הכל תלוי ב"זמן". וסימניך "מצה, מצוה עשה שהזמן גרמא היא" (קידושין לד. פסחים מג:).

אם מצה "המשתיירת" דינה כבימי החג

ג. אפס, כי עדיין יש לומר דהואיל ובפסח היה דינן כפת בברכת "המוציא", גם במוצאי פסח יהיה להן דין זה, כי נשתיירו מן החג. כלומר דאה"נ בסתם מצה בעלמא שנאפו לפני החג או נאפו אחרי החג, ברכתם "מזונות". כפי המפורש בשו"ע וכמנהג העולם. ברם, ה'שיריים' דינן שונה. שכן מתבאר מדברי איזה אחרונים. כי הנה מה"ר יצחק טייב בספר חקת הפסח (סימן תפב) הביא דברי השיורי כנה"ג אשר דן לראשונה בדין "המצה". וז"ל: כתב הרב כנסת הגדולה בסימן קנח הגהות ב"י אות א, דהאוכל מצה שנילושה במים לבד אחר הפסח, צריך לברך על נטילת ידים והמוציא וברכת המזון. וכן הסכים הרב בית דוד סימן ע וסימן פג, מטעם דכיון שנעשה לתוך הפסח לקבוע סעודה, וחל חיובא עליה, לא פקע לאחר הפסח. עש"ב. ונראה לי ראייה מדתנן בפרק ח' דתרומות (משנה ג): היה אוכל באשכול וכו' חשכה לילי שבת, רבי אליעזר אומר רבי יהושע אומר לא יגמור. אלמא כיון ד"שבת" קבעו למעשר אפילו למוצאי שבת לא יאכל, ע"ש בהר"ש. וגם הרמב"ם בס"פ ה' מהלכות מעשר (הלכה כג) שפסק דאם הניחן לאחר שבת גומרו, הרי פסק שם (הלכה כא) תינוקות שטמנו תאנים לשבת ושכחו לעשרן, לא יאכלו למוצאי שבת עד שיעשרו. וכתב הר"ש משום דיחדום לאכילת שבת. וכן כתבו רש"י והתוספות בביצה (לה). ע"ש. והכא נמי שנעשו לתוך הפסח הוקבעו גם לאחר הפסח. עכ"ל.

ולכאזרה יש לומר דאין ראייה מהא דמעשרות. דהא אמרינן בביצה (דף לד:): דהטעם שהשבת קובעת משום דכתיב "וקראת לשבת עונג". א"כ התם גלי קרא. ואע"פ שפסוק זה לא נאמר על "מעשר". מ"מ למדין ענין עונג. תדע דבצל"ח (ביצה שם) כתב דרק "בשבת" ולא ביו"ט. הרי דמאי דגלי גלי. וע' פסחים (דף קה:): בפרשב"ם, וביבמות (דף צג.). אולם מ"ש דביו"ט ליכא עונג כבר העירו עליו, דהרמב"ם כתב בהלכות יו"ט (פ"ו ה"י) ד"כשם שמצוה לכבד השבת ולענגה כך כל ימים טובים". וע' מ"ש בזה בגידולי ציון הנדפס בכרם ציון הלכות תרומות (הלכות פסוקות עמוד עא) ובהגהות בני בנימין על הרמב"ם (שם). ואכמ"ל. א"כ מאי דגלי גלי ומנא לן דה"ה לענין נידון דידן היינו לענין "ברכה". ועוד איך ניחא ליה שתי ההלכות יחדיו. כי ב"חשכה לו" פסק הרמב"ם "יגמור". וב"תינוקות" פסק ד"לא יגמור". ועד

שנביא ראייה מתינוקות נביא ראייה איפכא ממש"כ הרמב"ם "יגמור". ובאמת יש גורסים ברמב"ם לא יגמור. ועוד גם לגירסה "יגמור", י"ל דשאני התם שהניחן בשביל לאחר שבת היינו שהפסיק אכילתו. וע"ע במשנה למלך (פ"ה מהלכות מעשר הכ"ג). וע' בכרם ציון שם (הלכות פסוקות עמוד סט ע). ונחזור לדברי הרב.

ד. הנה נראה שהבין, דהרב כנסת הגדולה לא מדבר בכל מצה, אלא רק ב"שיריים" היינו מצות שנאפו לפסח, ועליהם עצמם היה ראוי אז לברך המוציא, תו לא פקע, ולפי"ז מ"ש השיורי כנסת הגדולה: "האוכל מצה שנילושה אחר הפסח", תיבות "אחר הפסח" לא קאי על "נילושה" אלא קאי על "האוכל". אבל מיירי בנילושה לפני פסח עבור פסח. אכן צ"ע משאר האחרונים שהביאו דבריו בסתם ופלפלו בו, משמע דבכל מצה מיירי. ולדבריהם, תיבות "אחר הפסח" קאי גם על מ"ש "נילושה". ואיך שיהיה, מהראיה שמביא הגר"י טייב הנ"ל, מוכח דמיירי במה ש"ניתותר" מן הפסח, שאז יש לו מעלה חשובה. אבל בעלמא יסבור הרב חקת הפסח שמברך על המצה מזונות. ואם כנים דברינו, יש להעיר אחר המחילה שזה לא כמ"ש בשו"ת יחזה דעת (ח"ב סימן יב בד"ה אמנם) בשמו שסובר שברכתו המוציא. (והנה מ"ש הרב חקת הפסח בשם 'כנסת הגדולה', הכונה על ספר 'שיורי כנה"ג'. רק מכנים אותו בקיצור).

"הואיל ואישתרי אישתרי"

ה. ובספר פקודת אלעזר (סימן קסח דכ"ג). כתב בזה"ל: ענין המצות הדקות שלנו קודם פסח ואחר פסח. נלע"ד לכאורה דכיון דאז הם כסנין ממש (כלומר קשים) - כיון שמצוי פת גמור - דיינינן להו כפת הבאה בכסנין, שהרי הם קשים וכוססין אותן יותר מה"כעכין יבשים" שהזכיר מרן בסימן קסז ס"ח [צ"ל סימן קסח ס"ז], ואע"פ שבפסח הווי פת גמור, מה בכך, את הכל יפה בעתו: שבפסח שהיו במקום פת לכל העולם, דיינינן להו כפת. ואחר פסח דהווי כסנין, דיינינן להו ככסנין. ולא אמרינן כיון דבפסח הווי כדיון פת ממש, לא פקע מנייהו דין זה לאחר הפסח וכו' שהמצות האלו כבר היו הם עצמם נילושים ואפויים קודם הפסח וחל עליהם החומרא בפסח לא פקעא מנייהו. (כ"ז אין לומר). עכ"ל. מבואר בדבריו דסבר ד"מצות הקשים", בכל השנה פשוט שברכתו "מזונות". ורק חידושה קמ"ל שמצות שנאפו "לשם פסח", וחל עליהם שם "פת" לא נימא שאם נשאר עד לאחר הפסח תשאר ברכתו המוציא. זה אינו, כי בצאת הפסח באמת פקע מנייהו חומרא זו. והביא הרב הא

דאמרינן בפוסקים "הואיל ואשתרי אשתרי" ממקור הדבר בגמרא חולין (דף זי.). ועיין גם ביבמות (דף ז:.) וקדושין (דף כא:.).

דהנה בגמרא (חולין שם) בעי רבי ירמיה, בשר נחירה שהכניסו ישראל לארץ מהו, כי אסר רחמנא לנחור אחרי כן, אבל הנחורות ובאות מן המדבר, הואיל ובשעת נחירתן היתר היו, תו לא מתסרי. או דילמא לא שנא. ופרש"י, דרך "דרוש וקבל שכר", כי כבר עבר. והרא"ש שם (סימן כג) כתב דלא אמרינן "מאי דהוה הוה" שלא לדרוש בזה. אלא יש נפ"מ לאדם שאסר עצמו באחד המינים מזמן ידוע ואילך, וכשהגיע הזמן היה לו מאותו המין. אם מותר לאכול מה שנתותר בידו. אי נמי רצו ב"ד לאסור דבר אחד כמו גבינות ושלקות גוי, אם אסור מה שיש לו ממנו מאותו המין. עכ"ד. ומכאן למד בשו"ת קול אליהו (חאו"ח סימן מה) בשם גדול אחד לענין בשר שנשאיר משבת שמותר לאוכלו בשבוע שחל בו ת"ב "הואיל ואשתרי אשתרי". וע"ע בשו"ת תרומת הדשן (סימן רפא). ובברכ"י (סימן תקנא אות ו). וכתב בתה"ד (שם) דהבעיא בחולין (שם) עלה ב"תיקו", וא"כ בדאורייתא לחומרא. וע"ע בבית יוסף (יו"ד סימן ריח) ובש"ך שם (סק"ג). וא"כ י"ל דבענין "מצה" הואיל והיה לו זמן חומרא נחמיר (בהניח שהוא כדאורייתא). אך שאני בשר נחירה דקדם זמן היתרו ואחריו בא איסורו, ויש להחמיר בדאורייתא, כנזכר. משא"כ בענין מצה "דקדם זמן החומרא" וכו'. ועוד, דרך בדאורייתא מחמירין ואין אומרים "הואיל ואשתרי אשתרי" מספיקא, וכמו בשר נחירה וכדומה. משא"כ נידון המצה, יש לפסוק לקולא, שכן מצינו שפסק מרן (סימן קסח) ששלשה הפירושים בפת כסנין, "כולם להקל". וה"נ יש להקל. עכת"ד הרב פקודת אלעזר. ובשו"ת ישכיל עבדי ח"א (סימן ט אות לה) כתב: שדבריו הראשונים שכתב "שקדם זמן החומרא" וכו', שגבו ממני. ע"ש. וע' בשו"ת נודע ביהודה (תניינא חי"ד סימן סד) ובמשנ"ב (סימן תצד ס"ק יב). והובאו בספר יביע אומר ח"ג (חחר"מ ס"י ז). וע"ע ילקוט יוסף (מועדים, עמוד תקסט), [ובשו"ת כפי אהרן (להגר"א אפשטיין, סימן נב)]. ואולי יש ליישב קצת כוונת מהר"א בן טובו הנ"ל, כי גברא רבה אמר מילתא (וע' בספר 'נתיבי עם' סימן קסח שכתב: שכבר ידוע הרב היטב לבני ירושלים שחי בדור לפנינו "והיה מפורסם בחסידותו ובקדושתו". ובשו"ת ישכיל עבדי הנ"ל מכנהו בשם "נר המערבי". וראה ב"הקדמת המגיהים" על הספר פקודת אלעזר שדברו בו נכבדות ובסילודין). ויתכן כוונתו: דמאי דמחמירין בדאורייתא בספק כזה. זהו כשלא קדם לו זמן היתרא לאותו חפצא. משא"כ כשקדם לו היתר אלא שעשו בו כוונת חומרא היינו שנאפו "לשם פסח". אזי דינו כמו אם נאפו "שלא לשם פסח" שאז הוה זמן קולא (מזונות), וחומרא (המוציא בפסח), וקולא (מזונות). וע' בשו"ת רב פעלים ח"א (סימנים ו ז כג).

וח"ג סימן יח). ושו"ת תורה לשמה (סימן שיז). ויחזה דעת ח"ד (סימן מא בהערה). ואכמ"ל.

ו. עכ"פ מתבאר מדבריו, דגם שהיה ברכתם המוציא "ונתתרו לו" מן הפסח לאחר הפסח, אעפ"כ פקע 'חומרתם' (שברכו 'המוציא'), ויצאו להקל לברך מזונות "הואיל ואשתרי, אשתרי". וא"כ זהו דלא כמ"ש מהר"י טייב. אכן גם לדברי הרב פקודת אלעזר נראה לכאורה, שאם עדיין אין פת במוציא החג תהא ברכתם של ה"נותרים" המוציא וברכת המזון. שהרי בפתח דבריו כתב (בדף כג): ענין המצות הדקות "כיון שמצוי פת גמור" דיינינן להו כפת הבאה בכסנין. עכ"ל. מוכח דאם "אין פת מצוי", אה"נ המצות ברכתן המוציא. אולם יש לדחוק, דכונתו ש"פת מצוי" מצד ההיתר מדינא. ולא מצד שאין לאדם, כי סמא בידיה ליקח קמח ולאפות, או לקנות פת. ולפי"ז פליגי מהר"י טייב ומהר"א בן טובו, במצות ה"נותרים" מן החג.

מסקנות:

א. פת "צנימים" שנתקשתה ונתיבשה באפיה והיא נכססת ברכתה "בורא מיני מזונות". וזו נקראת "פת הבאה בכיסנין" כמפורש בשו"ע (סימן קסח). [ואם לא נתיבשה באפיה אלא נאפתה אפיה רגילה כמו הלחם שלנו ואחר כך הכניסה שוב לתנור ונעשתה צנימים, ברכתה המוציא, וכן משמע לשון בית דוד (בתשובה הנ"ל אות ב) ופשוט].

ב. מצות מכונה היבשות של פסח ברכתם בכל ימי הפסח "המוציא לחם מן הארץ".

ג. וממוציא הפסח והלאה, יש אומרים שברכתם "המוציא", וכן מנהג בני אשכנז. וי"א שברכתם "בורא מיני מזונות", וכן מנהג בני ספרד. וכן עיקר.

ד. אכן ה'חולה' שאינו אוכל כל השנה רק מצה, מברך "המוציא לחם מן הארץ" כל השנה.

ה. ונראה שגם במוציא פסח בלילה, אינו מברך על מצות שנשתיירו "המוציא", אלא "בורא מיני מזונות".

ו. בשנה זו (שנת תשע"ב) שחל שבת במוציא החג, דין ברכת המצה "המוציא", כשאר ימי הפסח וכן המנהג.

ז. כאשר צריך לברך "המוציא" אזי במעט מצה כבר נתחייב ב'נטילת ידים' ו'המוציא' ו'ברכת המזון'. וכאשר מברך "מזונות" אזי אין צריך נט"י ולא ברכהמ"ז. וכל זה כ'שאין קובע'. אכן אם "קובע" עצמו, אז לעולם צריך נט"י והמוציא וברכהמ"ז.

ח. וכמה נחשב "קביעות"? י"א עד שיאכל שבע מצות (שבס"ה המה 210 גרם. כשכל מצה 30 גרם). וי"א שאפילו בשתי מצות או בשלש, כבר נחשב קביעות.

ישמח לב מבקשי ה' הופיע!

הספר

סימן ברכה

שאלות ותשובות אקטואליות בהלכות ברכות

ומחקרים תורניים בענינים אלו

ערוך בטוב טעם ודעת מסוגיות השי"ס

ועד להכרעות הפוסקים וגדולי דורנו,

מסודר בשפה קלה וברורה, השווה לכל נפש

עם קיצור הפסקים הלכה למעשה

בין הנידונים: ברכת השלווה, פרכיות אורז, במבה,

וופלים, שניצל, מצה, לעקע"ך, ומאכלים נוספים

ענין נפח ומשקל, ברכה לבטלה, הפסק בברכות ועוד

מעוטר במבוא במעלת ושבח הברכות

להזמנת: 077-545-6041 או 054-845-6041